

STORTINGET

Innst. 245 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:73 S (2023–2024)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Dagfinn Henrik Olsen, Tor André Johnsen og Himanshu Gulati om å oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport

Til Stortinget

Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jone Blikra, Tom Einar Karlsen og Marte Mjøs Persen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Trond Helleland og Erlend Larsen, fra Senterpartiet, lederen Sigbjørn Gjelsvik, Geir Adelsten Iversen og Geir Inge Lien, fra Fremskrittspartiet, Morten Stordalen og Frank Edvard Sve, fra Sosialistisk Venstreparti, Mona Fagerås, og fra

Venstre, André N. Skjelstad, viser til Representantforslag 73 S (2023–2024) fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Dagfinn Henrik Olsen, Tor André Johnsen og Himanshu Gulati om å oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport.

Komiteen merker seg at representantenes forslag er at Stortinget skal be regjeringen om å oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport.

Komiteen viser til statsrådets brev av 15. februar 2024, hvor det går fram at forskriften har som formål å fremme nullutslippsløsninger i veitransporten gjennom å stille miljøkrav ved offentlige anskaffelser. Statsråden påpeker at forskriften ikke omfatter kjøretøy som hovedsakelig er bygget for Forsvaret, Sivilforsvaret, Toll-etaten, brannvesen og politi, og heller ikke kjøretøy til personer med nedsatt funksjonsevne. Brevet fra statsråden er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser til at den aktuelle forskriften er hjemlet i lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven), hvor det i § 16 fjerde ledd heter:

«Departementet kan gi forskrift om at oppdragsgiveren skal stille nærmere bestemte energi- og miljøkrav som har sitt utspring i EØS-avtalen, WTO-avtalen om offentlige innkjøp eller andre internasjonale avtaler som Norge er forpliktet av.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg de utfordringer noen av el-bussene har hatt gjennom vinteren, men merker seg også at busser med dieseldrift enkelte steder har hatt problemer med kulde. Flertallet ser at det er læringspunkter for transportørene som

drifter de respektive kjøretøyene, og legger til grunn at denne vinteren har bidratt til erfaringer som en vil ha nytte av senere. Flertallet ser også at brukeropplæring er viktig når ny teknologi skal tas i bruk. Flertallet mener at unntaksbestemmelsen i forskriften åpner for at alternativ til el-kjøretøy kan benyttes der forholdene ikke ligger til rette for at el-kjøretøy kan anskaffes. Flertallet mener også at det ved innføring av ny teknologi må påregnes noen innkjøringsproblemer, og at kollektivselskapene i større grad må ta høyde for disse og forbedre sine informasjonsrutiner rundt utfordringer som kan oppstå. Det offentlige må ta en lederposisjon hvis man skal greie å omstille transportsektoren, og flertallet mener derfor at forskriften bør stå slik den er i sin nåværende form.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener offentlige virksomheter selv, på fritt grunnlag, skal kunne anskaffe kjøretøy til egen virksomhet basert på lokale forhold. Det må legges til grunn at å sikre forutsigbarhet, driftsstabilitet og beredskap vil være viktige hensyn ved valg av kjøretøy. Disse medlemmer mener at sentrale pålegg om å ta utenforliggende hensyn ved anskaffelse av kjøretøy må avvises.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev og registrerer med stor bekymring argumentasjonen fra statens fagorgan for vei og kjøretøy om at diesel og batteridrift har jevnbyrdige egenskaper i vintertrafikk. Disse medlemmer mener at denne argumentasjonen må avvises, og viser til bilorganisasjonenes klare advarsler til norske bilister denne vinteren om sterkt redusert kjørelengde med elbil i normal norsk vinteretemperatur. Hadde argumentasjonen vært holdbar, ville mye av tungtrafikken på norske veier, som er dieselbasert, stått stille gjennom kalde perioder på vinteren. Slik er det heldigvis ikke.

Disse medlemmer mener beredskapshensyn tilsier at krav om bruk av umoden kjøretøyteknologi må

avvises, og vil at offentlige virksomheter skal kunne velge kjøretøy som best ivaretar samfunnsberedskap og lokale hensyn.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til vei-transport.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til vei-transport.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:73 S (2023–2024) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Dagfinn Henrik Olsen, Tor André Johnsen og Himanshu Gulati om å oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til vei-transport – vedtas ikke.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 19. mars 2024

Sigbjørn Gjelsvik

leder

Marte Mjøs Persen

ordfører

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets transport- og kommunikasjonskomité
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref
ABS/fg

Vår ref
24/259-

Dato
15. februar 2024

Dokument 8:73 S (2023-2024) om å oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport

Jeg viser til representantforslag fra stortingsrepresentantene Frank Edvard Sve, Morten Stordalen, Dagfinn Henrik Olsen, Tor André Johansen og Himanshu Gulati om å **oppheve forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport**. Forslaget ble sendt til Samferdselsdepartementet 30. januar 2024, og har vært sendt til Statens vegvesen for vurdering.

Forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport har som formål å fremme nullutslippsløsninger i veitransporten. Dette gjøres gjennom å stille miljøkrav ved offentlige anskaffelser, avgrenset til forskriftens virkeområde. Dette betyr at forskriften ikke omfatter kjøretøy hovedsakelig bygget for Forsvaret, Sivilforsvaret, toletaten, brannvesen og politi. Også andre typer er unntatt, deriblant kjøretøy til personer med nedsatt funksjonsevne. Forskriften omfatter blant annet krav til kjøretøy som benyttes i hjemmehjelpen.

For personbiler finnes det nå mange gode alternativ med batterielektrisk drivlinje. Noen av disse bilene har firehjulstrekk og god varmpumpe. Noen av disse bilene kan hurtiglades på høy effekt om det er behov for det. Disse kan være kostbare og i kommuner og virksomheter med et begrenset budsjett kan slike modeller være utenfor rekkevidde. Offentlig oppdragsgiver og operatør og deres underleverandører kan fravike miljøkrav dersom primærbehovet for anskaffelsen ikke kan dekkes ved nullutslipp, eller det ikke er tilstrekkelig ladeinfrastruktur.

Utfordringer med vintervær treffer både elbusser og diesibusser. Dette er for eksempel tilgang til kjettinger/piggdekk/hurtigløsninger, smale kjørefelt og mye snø i kjørebanelen, fremdrift på en aksel for leddbusser, frosne dører og tilhørende mekanikk. Dieseldrift om

vinteren kan også by på problemer. Det opplevde Buskerud i vinter. De kom da i en situasjon der dieselbussene sto mens elbussene gikk. De fleste problemene med diesel i kulde håndteres med gode driftsrutiner basert på erfaring. Dersom kvalifiserte personer eller rutiner ikke er på plass vil det oppstå problemer også med dieseldrift.

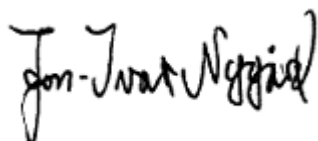
Flere kommuner, deriblant Oslo har en ambisiøs klimapolitikk. Denne politikken har gitt seg utslag i en rask omstilling. Det er en raskere og mer ambisiøs overgang til utslippsfrie busser enn det forskriften har stilt krav om. For innkjøp frem til 1.1.2024 stilte forskriften kun krav som begrenset lokale utslipp til luft. Fra 1.1.2024 er det også krav til klimagassutslipp ved innkjøp av busser i klasse 1 og fra 1.1.2025 for klasse 2.

Så har det vært enkelte oppstartsproblemer knyttet til overgangen til fossilfri transport. Noen kalde vinterdager har vist oss noen av disse utfordringene. Spesielt har irregularitet i busstransport vært synlig. Dette har vært knyttet til både tekniske utfordringer og utfordringer knyttet til kjøp og forståelse av produktene. Statens vegvesen vurderer dog at det ikke er slik at diesel i lengden har tekniske egenskaper som gjør den bedre i stand til å opprettholde regularitet på sikt. Det forventes at elektriske drivlinjer vil oppnå like stor driftsstabilitet som diesel, når læringseffekten tas opp i hele verdikjeden, fra kjøretøyprodusenter og vedlikeholdsorganisasjoner til innkjøpere og bussjåfører.

På grunnlag av dette mener Samferdselsdepartementet at forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport ikke bør oppheves.

Det er likevel viktig at erfaringen fra vinterens problemer tilflyter flest mulig innkjøpere og driftsselskap, slik at læringen blir bredest mulig.

Med hilsen

Jon-Ivar Nygård